Ons kenmerk

Behandeld door
P. Hurkmans
Doorkiesnummer
14 0591
Bijlage

Gemeenteraad Borger-Odoorn

Datum
20 november 2024
Onderwerp
Beantwoording Motie LBO-CDA-PvdA-GL-CU afval

Geachte leden van de raad,

Per motie van 4 november 2021 – getiteld ‘LBO-CDA-PvdA-GL-CU afval’ – heeft u ons verzocht om samen met de dorpsbelangenverenigingen te onderzoeken waar extra behoefte is aan blikvangers en afvalbakken, dekking te zoeken in de begroting voor het plaatsen van extra afvalbakken en blikvangers en dit, na het onderzoek, zo snel mogelijk uit te voeren. Met deze brief beantwoorden we de motie.

Wij realiseren ons dat de afhandeling van deze motie een lange periode heeft geduurd. Dit komt omdat de motie voor ons aanleiding is geweest om vanuit een breder perspectief te kijken naar ons beleid rondom de aanpak van zwerfafval. Wij hebben echter tot onze spijt nagelaten dat tijdig terug te koppelen richting uw raad en u op de hoogte te houden van de voortgang. Hiervoor bieden wij u onze excuses aan.

Aanpak zwerfafval

Zwerfafval leidt tot aantasting van natuur en milieu, heeft een negatief effect op de beleving van de openbare ruimte en trekt afval aan. Tevens is het opruimen van zwerfafval een terugkerende kostenpost voor elke gemeente. Structurele inzet op de preventie van zwerfafval is daarmee een noodzakelijke en duurzame investering die de kosten voor reiniging en onderhoud kunnen doen afnemen.

Een schone buitenruimte is afhankelijk van meerdere factoren. Naast reinigingsmaatregelen en handhavingsinstrumenten zijn continue gedragsbeïnvloeding, participatiebevordering, afvalcommunicatie en educatie bewezen effectief bij de preventie van zwerfafval en overige vervuiling. Vanwege de beperkt beschikbare handhavingscapaciteit wordt in de motie voor de aanpak van zwerfafval uitgegaan van reinigingsmaatregelen. De inzet daarvan gaat echter gepaard met structurele reinigings- en beheerskosten. Vandaar dat wij ook willen inzetten op andere maatregelen. In deze brief zullen we ook daar kort op ingaan.

Inventarisatie bestaande afvalbakken en blikvangers

Voordat we in overleg zijn gegaan met de dorpsbelangenverenigingen wilden we eerst de basis op orde hebben omtrent de aanwezige afvalbakken en blikvangers in onze openbare ruimte. Hierbij zijn ook de zit- en picknickbanken meegenomen. Op diverse plekken is de aanwezigheid van een zit-/picknickbank de reden geweest voor het bijplaatsen van een afvalbak. Alle locaties en typen afvalbakken, blikvangers en zit- en picknickbanken zijn geïnventariseerd. Voor de afvalbakken is ook in beeld gebracht van wie het eigendom en het beheer en onderhoud is. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat de feitelijke situatie niet altijd in overeenstemming was met onze gegevens. Dit heeft geresulteerd in actualisatie van de data in ons monitoringsysteem voor het beheer van de openbare ruimte. Voor uw beeld nog de aantallen die uit de inventarisatie zijn gekomen:

- Afvalbakken: 198
- Blikvangers: 2
- Zit- en picknickbanken: 564

Schouw van de openbare ruimte

Vanaf 2021 wordt de openbare ruimte jaarlijks vier keer gemonitord op zwerfafval. Wij hebben hiervoor intern medewerkers opgeleid. Zij schouwen overigens niet alleen op zwerfafval. De schouw betreft ook het visueel inspecteren van de beeldkwaliteit op het gebied van bijvoorbeeld onkruidbeheersing, beplanting en het maaien van gazons. De gemeente heeft geen specifieke beeldkwaliteitsnorm gesteld voor zwerfafval in het door uw raad vastgestelde Integrale Beheerplan voor de Openbare Ruimte (IBOR). De normen die hierin zijn afgesproken gaan namelijk alleen over het onderhoud van onze kapitaalgoederen. Wel maakt de mate waarin een omgeving schoon is onderdeel uit van de beeldkwaliteit en kunnen de CROW-niveaus voor beeldkwaliteit in de openbare ruimte daarop worden toegepast. Uit onze schouwresultaten blijkt dat er in de gemeente weinig zwerfafval ligt. Als we dat vertalen in de beeldkwaliteitsniveaus van het CROW dan laat de schouw van zwerfafval van 2021 tot en met 2024 zien dat in 98% van ons grondgebied niveau A+, A of B wordt gehaald.

Gesprekken met dorpsbelangenverenigingen

Wij hebben samen met de dorpsbelangenverenigingen gekeken of er behoefte is aan extra blikvangers en/of afvalbakken. Ook zitbanken zijn daarbij betrokken. Daarbij is ook gekeken naar de locaties van de afvalbakken en zitbanken. Hiervoor zijn medewerkers groen binnen de afdeling BORG-REAL langs geweest bij diverse dorpsbelangenverenigingen en is het netwerk van de gebiedscoördinatoren ingezet om te achterhalen in welke dorpen knelpunten worden ervaren op het gebied van zwerfafval.

Uit de gesprekken bleek dat er enkele plekken zijn waar de leefomgeving enigszins meer vervuild is. Dat is bijvoorbeeld langs doorgaande (fiets-)routes en in Borger-centrum. Vooral in de zomer is er meer zwerfafval waar veel evenementen en markten zijn.

De meeste dorpsbelangenverenigingen hebben aangegeven tevreden te zijn met het huidige aantal geplaatste afvalbakken. In overleg zijn, naar aanleiding van de gesprekken, op diverse plekken wel afvalbakken verplaatst, bijgeplaatst of weggehaald. Blikvangers worden over het algemeen door de dorpsbelangenverenigingen niet gezien als een fraaie toevoeging aan de leefomgeving.

Reinigingsmaatregelen

In Borger-centrum, Exloo en Odoorn leegt de afdeling BORG-REAL in het toeristisch seizoen de afvalbakken bijna dagelijks om zwerfafval te voorkomen. Daarnaast wordt tijdens het legen van afvalbakken door de afdeling BORG-REAL ook extra zwerfafval verwijderd.

Langs enkele doorgaande (fiets-) routes ligt wel regelmatig zwerfafval maar niet steeds op dezelfde plekken. Waar zwerfafval uit auto’s wordt gegooid, is een blikvanger niet behulpzaam. Of we voor een kleine hoeveelheid zwerfafval een blikvanger moeten plaatsen is bovendien zeer de vraag. De mogelijke opbrengst in relatie tot het tegengaan van zwerfafval weegt naar ons oordeel niet op tegen de kosten van het legen en het onderhoud van een blikvanger. De afdeling BORG-REAL heeft bovendien slechte ervaringen met blikvangers. Ze zijn door hun

grootte namelijk zeer gevoelig voor het inwerpen van huis- en bouwafval. Gezien het voorgaande zijn wij niet voornemens om extra blikvangers te plaatsen.

In onze afvalbegroting is nog voldoende financiële ruimte voor het eventueel nader bij- of herplaatsen van afvalbakken. Aanvullende middelen zijn dus nu niet nodig.

Participatiebevordering, gedragsbeïnvloeding en communicatie

Als inwoners zich betrokken voelen bij hun buurt, blijft het schoner. Buren die zien dat andere bewoners zich inzetten om de straat schoon te houden hebben minder de neiging de openbare ruimte te vervuilen want de buitenruimte is niet meer anoniem. Door eigenaarschap wordt het ‘onze’ straat en die houden we met elkaar schoon. Het creëren en stimuleren van betrokkenheid bij het onderhoud van de buitenruimte is daarom belangrijk.

We zien dat veel inwoners in onze gemeente actief bezig zijn met het verwijderen van zwerfafval, bijvoorbeeld tijdens een dagelijks ommetje of het uitlaten van de hond. Ook worden er opschoondagen georganiseerd al dan niet aansluitend bij landelijk acties als de World Cleanup Day die elk jaar plaatsvindt op 20 september. Daar zijn we zeer blij mee. Vrijwilligers kunnen gratis spullen lenen van de gemeente, zoals een afvalgrijper.

Ook scholen en verenigingen houden regelmatig opruimacties. De gemeente ondersteunt dit via het programma ‘Schoon Belonen’. Bijvoorbeeld door in ruil een keer gratis het zwerfafval op te halen ofwel door een waarderingscheque uit te reiken van € 250,-.

We willen de komende jaren bezien hoe we via gedragsbeïnvloeding en communicatie het aandeel zwerfafval in de openbare ruimte nog verder kunnen terugbrengen.

Beleidskader straatmeubilair

Mede op basis van de informatie die we hebben verzameld vanuit de gesprekken met de dorpsbelangenverenigingen hebben we een concept-beleidskader

uitgewerkt voor ons straatmeubilair waaronder afvalbakken. Specifiek voor afvalbakken worden hierin ook de criteria voor het plaatsen van afvalbakken opgenomen en de typen afvalbakken die wij plaatsen in onze openbare ruimte. Wij verwachten u dit beleidskader in het eerste kwartaal van 2025 te kunnen aanbieden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Borger-Odoorn,

de secretaris,	de burgemeester,
E.W. Bennema	mr. J. Seton